

Fred!

I mandags, den 4.maj, var det 75 år siden, frihedsbudskabet fra London lød i radioen.

Det siges, at de fleste mennesker kan huske, hvor de var, og hvad de lavede ved store, skelsættende begivenheder: Terrorangrebet i New York 11.september 2001, da Elvis Presley døde i 1977, da den første mand stod på månen i 1969, da J.F.Kennedy blev skudt i 1963. Og jo ældre man er, jo flere begivenheder kan man sandsynligvis huske.

De ældste i blandt os kan således også huske befrielsen i 1945. Og jeg har spurgt mig lidt for hos nogle ældre beboere i Hou og omegn, der oplevede dagene i maj 45.

Blandt andre Ragna Sørensen, der bor Søby. Ragna var 21, og hun var for længst flyttet hjemmefra, da befrielsen kom.

Hun mindes, at der hvert år den 4.maj var tradition for et spil kort i hendes forældres hjem i Hou. Hendes far, Martin Jensen, der var postbud i Hou og opland, havde nemlig fødselsdag 4.maj, og hans søskende og øvrige familie kom altid til et spil kort om aftenen. Også denne aften i 1945. Men mon ikke kortene er blevet lagt til side, da frihedsbudskabet lød i radioen?

En anden, der fortæller, hvad hun husker, det er Karen Holck fra Skovvej. Karen var 11 år, da krigen sluttede, og den 4.maj om aftenen var hun sammen med nogle veninder i engen (det, der i dag hedder Hou Søpark) for at plukke blomster. På et tidspunkt kom en ældre pige forbi engen og fortalte, at hun i radioen havde hørt, at tyskerne havde overgivet sig.

Karen fortæller, at hun skyndte sig hjem til sine forældre Edith og Alfred Petersen på Hou bådéværft. De havde også hørt budskabet, og Karen mener, der blev festet i hjemmet resten af aftenen.

Næste dag i skolen, husker Karen, blev flaget hejst, og der blev sunget morgensang, og derefter blev alle børnene sendt hjem, for befrielsen var nok en fridag værd.

Også mine naboer Inger og Jens Emil Højen på Skolegade, har fortalt, hvordan de oplevede dagene i maj 45.

Inger (født Sørensen) boede i Højby, hvor hendes forældre havde en ejendom. Inger var 13 år og hun fortæller, at hun den 4.maj var til fødselsdagsfest hos veninden og klassekammeraten Ruth Vorgaard i Gosmer. Da hun kom hjem hørte hun sammen med forældrene frihedsbudskabet i radioen, og der var glæde i hjemmet. Den 5.maj var det Ingers mors fødselsdag, og en bedre fødselsdagsgave kunne man ikke ønske sig end fred efter de 5 forbandede år.

Jens Emil Højen, der var omkring 10 år, fortæller, at han sammen med andre børn løb ud på gaden 4.maj om aftenen, og med kridt skrev de FRED på vejene.

I "Evangeliehuset" på Nørreled var der tyske soldater, og den ledende soldat blev meget vred på børnene, da der blev skrevet FRED uden for huset. Han truede børnene, så de måtte skynde sig at fortrække fra stedet. Men heldigvis var der steder og veje nok i byen, hvor det gode budskab kunne skrives.

Næste dag, befrielsesdagen, kom frihedskæmperne fra Odder til Hou, og det var selvfølgelig stort at opleve for en 10 årig dreng.

Jens Emil fortæller, at det var alle drenges drøm at få en Montgomery baret, og selvfølgelig også for ham. De var bare svære at opdrive, men da familien var på besøg i det nordjyske i løbet af sommeren 45, lykkedes det at få fat på en i Aalborg. Den har helt sikkert vakt glæde.

Disse erindringer kommer aldrig i historiebogen, men de er dog små hverdagshistorier oplevet af mennesker, der var til stede i de bevægende dage for 75 år siden. Og derfor er de også gode at fortælle videre.

Jeg kan tilføje, at Ruth Vorgaard, som Inger Højen var til fødselsdag hos, havde en søster, Betty, der i en lang årrække var organist ved Gosmer og Halling kirker. Og for 25 år siden, da vi fejrede 50 året for befrielsen, var der den 4.maj om aftenen et fakkeloptog i Hous gader. Forinden blev der holdt en mindegudstjeneste i Halling kirke, hvor Betty spillede. Som præludium brugte hun Kaj Munks "Den blå anemone" og som postludium spillede hun "En lærke letted". Det var meget smukt og stemningsfuldt.

Personligt kender jeg to, der er født den 5.maj 1945, og jeg var forleden til 75 års fødselsdag hos den ene. Han hedder for øvrigt Frede, fordi han er født den dag. Hans mor ville efter sigende have kaldt ham Fred, men der kom altså et lille e med.

Langt de fleste af os har ikke oplevet hverken besættelsen med alt, hvad den indebar af frygt og afsavn, ligesom vi heller ikke var med i dagene omkring befrielsen i 1945, hvor de sorte mørklægningsgardiner blev revet ned og gav plads for lyset, glæden og friheden.

Men det har været godt og fint, her i disse coronatider, at være med til at fejre 75 året for Danmarks befrielse. Det har både givet stof til eftertanke og håb for fremtiden.